

Araştırma Makalesi (Research Article)

TÜRKİYE’NİN AV TURİZMİ POTANSİYELİ KONUSUNDA BİR DEĞERLENDİRME
(REGARDING TURKEY'S HUNTING TOURISM POTENTIAL EVALUATION)

Osman ÖZER¹ (orcid.org/0000-0001-8543-0664)

Department of Culinary Arts, Uset MYO, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Nevşehir, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin av turizmi potansiyelini ortaya koymak ve turizm gelirlerinin artırılmasında av faaliyetlerinin değerlendirilmesi konusunda öneriler sunmaktır. Av turizmi yaban hayatının ve turistik ürünlerin bir arada oluşturduğu bir olgudur. Türkiye faunası ve florasındaki zenginliğinden dolayı av açısından çok elverişli avlalara sahip olmakla beraber, av turizmi açısından bir fırsat oluşturmaktadır. Bu fırsatı da turistik harcamalar için elverişli bir hale getirmek çok önemlidir. Böylelikle av turizmine eğilimin artması ve çekicilik kazandırılması için önemli bir araç haline gelerek, ulusal turizm gelirlerine katışı artacaktır.

Bu araştırma, alternatif turizm türlerinden birisi olan av turizminin önemine ve av faaliyetlerinin ekonomik potansiyeline dikkat çekerek, Türkiye'nin turizm gelirlerinin ve kişi başı turist harcamasının artırılması konusunda literatüre ve yöneticilere öneriler sunduğu için önemlidir.

Bu çalışmada ikincil verilere dayalı olarak Türkiye'deki ulusal (genel) ve uluslararası(özel) av turizminin sayısal değerlendirmeleri, av hayvanı potansiyeli ortaya koyulmuştur. Bununla birlikte çalışmada birincil verilere ulaşmak için alan araştırması yapılmıştır. Türkiye'deki avcılara uygulanan anketle avcılarının demografik özellikleri ve av faaliyetleri için yaptıkları harcamalar konusunda veri toplanmıştır. Böylece, Türkiye'deki av faaliyetlerine yapılan harcamaların turizm gelirin oranı hesaplanabilmiştir.

Türkiye'deki av faaliyetlerine yapılan harcamaların turizm gelirlerine oranının oldukça önemli bir rakama yaklaşık % 7'sine karşılık geldiği görülmüştür.

Ayrıca Türkiye'deki avcılarının(avcı turist) düşüncelerindeki av turizminin negatif algısını pozitif çevirmeye çalışılmıştır. Avcıların yani avcı turistlerin yaptığı her bir avcılık faaliyetinin av turizmi kapsamında değerlendirildiğinin bilinmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Av Turizmi, Av Hayvanları, Avcı Turist, Avcılık, Turist Avcı, Ürün Çeşitliliği, 3E.

ABSTRACT

The aim of this study is to demonstrate the potential of hunting tourism of Turkey, and offers suggestions on how to evaluate the activity of hunting on increasing tourism revenues. Hunting tourism is a combination of wildlife and touristic products. Although Turkey has very favorable hunting ground for hunting because of the richness of flora and fauna, constitute an opportunity for hunting tourism. It is also very important to make this opportunity suitable for tourism expenditures. Thus, it will become an important tool for increasing the tendency and attractiveness of hunting tourism and will increase its contribution to national tourism revenues.

¹To cite this document: Özer, O. (2020). Türkiye'nin Av Turizmi Potansiyeli Konusunda Bir Değerlendirme, 3(1), 71-86. DOI: 10.33083/joghat.2020.32

Corresponding Author: osman-ozar@hotmail.co.uk

This research alternative types of tourism to the importance of someone who is hunting tourism in and drawing attention to the economic potential of the hunting activities, Turkey's tourism literature and administrators suggestions on how to increase the income and per capita tourist spending is important because it offers.

In this study, based on secondary data, national in Turkey (general) and international (private) quantitative assessment of hunting tourism, hunting animals it has been revealed potential. However, in order to reach primary data, field research was conducted. A survey of hunters that apply to hunters in Turkey has collected data on spending for their demographic characteristics and hunting activities. Thus, the spending on hunting activities in Turkey in tourism revenues, the ratio can be calculated.

Spending on hunting activities in Turkey is quite an important figure in tourism revenue ratio was observed that corresponded to approximately 7%.

Also in Turkey hunters (hunting tourists) it has tried to turn the negative perception of hunting tourism in positive thinking. It is necessary to know that every hunting activity carried out by hunters, ie hunting tourists, is evaluated within the scope of hunting tourism.

Keywords: Hunting Tourism, Game Animals, Hunter Tourist, Hunting, Tourist Hunter, Product Assortment, 3E.

1. GİRİŞ

Gelir seviyesinin artmasıyla turizm günden güne ivme kazanmakta, önemli ve sözü edilen bir sektör haline gelmektedir. Bu gelişmeleri takip eden Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) tahminlerine göre 2025 yılında 2 milyara yakın insanın turizm faaliyetlerine katılması, 2 trilyon dolar gelir sağlanması beklenmektedir (UNWTO, 2018).

Öte yandan, turizmin bazı türlerinin doygunluk seviyesine ulaşması nedeniyle, turist profilinde ciddi değişiklikler olabilmektedir. Turizm sektöründe ülkelerin turist kazanmak için kıyasıya yarışacağı dönem olması üzerinde ciddi öngörüler vardır. Örneğin Ulusoy, (2015)'te 'Turistlerin tercihleri kutuplaşacak, yenilik ve çeşitlilik istemleri, konfor ve macera motiflerinin artacağı gerçeğinden hareketle, ürün geliştirmede "3S"nin deniz-kum-güneş (sea-sand-sun) yerine "3E" heyecan-eğlence-eğitim (exciting-entertainment-educational) ölçütleri dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. (Ulusoy, 2015 s:79).

Türkiye'nin doğal zenginliklerinden olan faunası ve florası turizm olgusunun içerisine kazandırılarak gelirlerin artırılması desteklenebilir. Farklı iklim özelliklerinde coğrafi bölgelere sahip olduğu için, bitki örtüsünün diğer Orta Doğu ülkelerine göre daha zengin, 850 cins altında toplanan 9.000 tür bitki olması ise diğer önemli etkendir ve bu yüzden, farklı iklim ve besin ihtiyacı olan birçok hayvan türü kendisine uygun yaşam alanı bulabilmektedir. Türkiye'ye ait 160 memeli, 466 kuş, 120 sürüngen, 22 kurbağa, 127 tatlı su balığı, 384 deniz balığı olmak üzere toplam 1279 civarında omurgalı tür tanınır (Demirsoy, 1982). Faunanın zenginliği doğal olarak av turizminin geliştirilmesine etkili olmaktadır. Ne kadar kaynak çeşitliliği varsa o kadar farklı turizm arz çeşitliliği ve ürünü sunulabilmektedir. Av turizmi yaban hayatının ve turistik ürünlerin bir arada oluşturduğu bir olgudur. Türkiye faunası ve florasındaki zenginlikten dolayı av turizmi için çok elverişli sahalara sahiptir. Bu özellikleri sayesinde av turizmine eğilimin artması beklenmektedir. Av turizmine çekicilik kazandırılması için önemli bir araç haline gelebilir. Öncelikle ulusal turizm gelirlerine katısı artabilir, sonrasında ise Türkiye ekonomisine olan etkisi görülebilecektir. Ekonomik etkisinin yanında avcılık camiası tarafından doğru bilenen yanlışlardan av turizmin ve avcı turist algılarının doğru bir şekilde anlaşılması açısından çalışmanın amacı ve önemi kısmında bu doğru bilinen yanlışlara değinilecektir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in 2018 yılı turizm verilerine göre; Türkiye'nin turizm geliri, 2018'de bir önceki yıla göre yüzde 12.3 artarak 29.5 milyar dolar oldu. 2018 yılı sonu itibarıyla 45.63 milyon yabancı turist ülkemizi ziyaret etmiştir. 2018 yılı turistlerin ortalama harcamaları 647 dolardır (TÜİK, 2019). Türkiye'ye gelen turist sayılarına bakıldığında yıllar itibarıyla artış görülmektedir. Bunun yanında kişi başı turist harcamalarının ise azaldığı görülmektedir. Yıldan yıla gelir ve turist sayısı artmaktadır. Ama gelen turist ile turizm geliri oranlandığında, maalesef turistlerin harcamalarının düştüğünü görülmekte veya harcamaların

değişimlerinin çok dalgalı olduğu görülmektedir. Bunun nedeni sorgulandığında ucuz turist ve dövizdeki kur dengesinden kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

YILLAR	TOPLAM					
	GELEN ZİYARETÇİ SAYISI	ÇIKAN ZİYARETÇİ SAYISI	TURİZM GELİRİ (1000 \$)	ORTALAMA HARCAMA (\$)	TURİZM GELİRİNİN GSYİH İÇİNDEKİ PAYI (%)	TURİZM ⁴ GİDERİ (Milyon \$)
2003	16 463 623	16 302 053	13 854 866	850	4,4	2 425
2004	20 753 734	20 262 640	17 076 607	843	4,2	2 954
2005	25 045 142	24 124 501	20 322 111	842	4,1	3 395
2006	23 924 023	23 148 669	18 593 951	803	3,4	3 271
2007	27 239 630	27 214 988	20 942 500	770	3,1	4 043
2008	31 137 774	30 979 979	25 415 067	820	3,3	4 266
2009	31 759 816	32 006 149	25 064 482	783	3,9	5 090
2010	32 997 308	33 027 943	24 930 997	755	3,2	5 875
2011	36 769 039	36 151 328	28 115 692	778	3,4	5 531
2012	37 715 225	36 463 921	29 007 003	795	3,3	4 593
2013	39 860 771	39 226 226	32 308 991	824	3,4	5 254
2014	41 627 246	41 415 070	34 305 903	828	3,7	5 470
2015	41 114 069	41 617 530	31 464 777	756	3,7	5 698
2016	30 906 680	31 365 330	22 107 440	705	2,6	5 050
2017	37 969 824	38 620 346	26 283 656	681	3,1	5 137
2018	46 112 592	45 628 673	29 512 926	647	3,8	4 896
2019*	41 564 536	41 018 702	26 634 764	649	-	3 380

Tablo 1. Yabancı Ziyaretçi Ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçilerden Elde Edilen Turizm Geliri, Gideri ve Ortalama Harcamanın Yıllara Göre Dağılımı (TÜİK, 2019).

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma Türkiye'nin turizm gelirlerini ve özellikle kişi başı turist harcamasına katkıda bulunacağı düşünülen av turizminin potansiyelini ortaya koymayı ve Türkiye'deki av turizmi harcamalarının Türkiye'nin turizm gelirleri karşısındaki oranını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece av faaliyetlerinin turizm çeşitlendirilmesinde kullanılmasının turizm gelirlerinin artırılmasında ne kadar etkili olabileceğini somutlaştırmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın bir diğer amacı ve önemi ise Türkiye'de avcılıkla yani av turizmi ile ilgilenen avcılar yani avcı turistlerin algılarındaki farklılıkları doğru bir şekilde göstermektir. Genel bir algı olarak av turizmi denildiğinde avcılık camiasının aklına doğrudan özel avlaklarda ve Doğa Koruma ve Milli Parklar(DKMP) tarafından yıllık kotalarla avlatılan memeli av hayvanlarının olduğu organizasyonların içerisindeki paralı avcılık gelmektedir. Bu aslında doğru bilenen bir yanıdır. Eğer bir ayrıma gidilecekse av turizminin içerisinde şu iki şekilde yapılabilir; özel av turizmi ve genel av turizmi olabilir. Genel av turizmine katılanlar ülkedeki avcılık belgesine sahip tüm avcılar ulusal(genel) avcı turistlerdir. Özel av turizmine katılanlar ise belli bir özel işletin paralı avlakta veya DKMP tarafından özel şekilde avlatılan memeli av hayvanlarını avına katılan avcılardır ise uluslararası(özel) avcı turistlerdir. Araştırmada kavramları yerine doğru şekilde koymaya çalışmıştır. Avcılık faaliyetlerine katılan avcı turistlerin düşüncelerinin doğru yönde ufkunun açılması amaçlanmıştır. Genel av turizmine katılan avcı turistlerin Türkiye ekonomisine katkısının önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırmanın, Türkiye'nin av turizmi potansiyelini ortaya koyduğu, Türkiye'deki avcılarının(avcı turist) çeşitli açılardan profilini tespit ettiği ve Türkiye'deki av faaliyetlerine yapılan harcamaların turizm gelirlerine karşı oranını ortaya koyduğu için turizm literatürüne ve av literatürüne önemli bir katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Türkiye'nin turizm gelirlerini özellikle kişi başı turist harcamalarını artırmak durumunda kaldığı düşünüldüğünde karar verici olan merkezi ve yerel yönetimlere av turizminin bu amaçla kullanılabilecek bir alternatif ürün olduğunu elde edilebilen ekonomik veriler ışığında göstermektedir.

Av faaliyetlerinin turizme kazandırılması için yapılması gerekenler konusunda çeşitli öneriler sunmaktadır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın ikincil verileri literatür taraması ve ilgili kurum ve kuruluşların internet sayfalarından ulaşılabilen verilerden derlenmiştir.

Araştırmanın alan araştırması aşamasında Türkiye’deki avcılara(avcı turist) uygulanan anket ile birincil veriler toplanmıştır. Ankette av turizmine katılan avcılarının yaşadıkları şehirler, bir av sezonunda kaç gün av turizmine katılımı bir av sezonunda kaç adet fişek kullanımı, bir av sezonunda av köpeği harcamaları bir av sezonunda av tüfeği harcamaları, bir av gününde ulaşım harcamaları, bir av gününde konaklama harcamaları ve bir av gününde yeme-içme harcamaları konularında sorular sorulmuştur.

Araştırmanın everenini oluşturan Türkiye’deki avcı sayısı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden e-posta yoluyla 25 Temmuz 2019 tarihinde elde edilen verilere göre 277.094’tür. Araştırmanın verilerinin girilmesi ve makale kısmının yazılması süresinde yeni avcılık kurslarının açılması ve yeni avcı turistlerin sisteme kayıt olmasından dolayı sayı 300.000 olarak alınmıştır.

Örneklem Hata Payına Göre Alınabilecek Örneklem Büyüklüğünü Gösteren Tablo (Erdoğan-Yazıcıoğlu, 2004):

Evren Büyüklüğü	· 0.03 örnekleme hatası (d)			· 0.05 örnekleme hatası (d)			· 0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5 (heterojen)	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5 (heterojen)	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5 (heterojen)	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1.000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2.500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5.000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10.000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25.000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50.000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100.000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1.000.000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

p=gerçekleşme olasılığı

q=gerçekleşmeme olasılığı

Tablo 2. Örneklem Büyüklüğünü Gösteren Tablo (Erdoğan, Yazıcıoğlu: 2004).

Araştırmanın örnekleme en az 384 kişidir. Ancak Ankara’da düzenlenen Türkiye’nin en büyük Avcılık ve Av Turizmi festivali olan Game Fair 2018 katılım sağlanarak anketler yüz yüze yapılmıştır. Ayrıca Türkiye Avcılar Kulübü, Çitgöl Avcılar Derneği, İç Anadolu Av ve Yaban Hayatı Federasyonu, Av Yaban Hayatı Avcılık Federasyonu (AYHAK) gibi kurumlarla iletişim kurularak üyelerinin anketlerini doldurarak araştırmaya destek olmaları sonucunda yüz yüze ve çevrimiçi gerçekleştirilen anket uygulaması ile 2266 kişiye anket uygulanmıştır.

Türkiye Avcılar Kulübü; 20587 üyesi olan dernek hem sosyal medyada hem de kurumsal olarak Türkiye’nin birçok ilinde aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Çitgöl Avcılar Derneği; nüfus oranına göre en fazla resmi kayıtlı avcıya sahip olan kasaba nüfusu 3509 kişilik nüfusuna karşılık 353 kayıtlı avcısı bulunmaktadır.

Anketlerden elde edilen veriler Tanımlayıcı ve Frekans analizleri ile analiz edilmiş sonuçlar tablo haline getirilmiştir.

5. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Tarama yapılırken konu hakkında makaleler, kitaplar, online kaynaklar, gazeteler ve ilgili web sayfaları incelenmiştir. Dünyada önceden yapılmış olan av turizmi turları ve işletmeleri de incelenmiştir. Özellikle baz alınan veriler güncel olması açısından 2015 yılı sonra olarak belirtilmiştir. Bununla beraber Türkiye'deki ilk av turizmi faaliyetinin başladığı 1982 yılından bu yana gelen avcı sayıları ve avlatılan av hayvanlarının yanında bunların ülke ekonomisine olan etkisi de ayrıca incelenmiştir (Başkaya, 1999: 19-21). Ayrıca dünyadaki ilk av turizminin etkileri ile beraber ilk avcılık düzenlemelerine de değinilmiş ve gelişim sürecine temel olarak değinilmiştir.

Av turizmi, doğal yaşam ve yaban hayatı habitatının birlikte kullanılmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle, doğal ortamlarında sayıları fazla veya yeterli olan türlerin avlanmasına izin verilerek, kontrollü bir şekilde ve ekolojik, yerel değerlere öncelik tanınarak yapılan bir turizm biçimidir. Av turizmi, insanların doğaya geri dönüş eğilimiyle artışa geçmektedir. İnsanların, kıyı turizminin, tarihi yerler görmenin, yeni ülkeler keşfetmenin yanında yeni alternatif turizm çeşitleri arayışına geçtikleri görülmektedir. Bunlardan biri de av turizmidir(Kozak ve Bahçe, 2009:242).

Av turizmi, hem ülkelerarası(özel) hem ülke içi(genel) yaygın olarak yapılmaktadır. Aynı zaman da lükstür. Bunu yapacak turistlerin ihtiyaç duyduğu donanım ve araçların her biri, av turizmi için teknik özellikler gerektirmektedir. Kullanılacak mermiden, rehber giyilecek ayakkabıdan arazi taşıtına kadar her birinin av turizmi için tasarlanmış olması gerekmektedir. Av bayisinden markete, tüfek firmalarından av bölgesindeki halka kadar hızlı ve sıcak ekonomik döngü oluşturmaktadır. Ülke ekonomisine hem döviz girmekte, hem de sıcak para dönmektedir. Bu döngüyü en iyi şekilde sağlamak ve bu organizasyonu yapmak için av turizminin en iyi şekilde bilinmesi ve tanınması gerekliliği görülmüştür. Bazı çevrelerce çok iyi bilinmediğinden dolayı özellikle hayvan severlerin çok büyük tepkileri göz önünde bulundurarak onlara ve diğer halka av turizminin gerekliliğini ve güzelliklerini tanıtmak amacıyla av turizmi derinlemesine incelenmiştir(Özer, 2015:7).

Av turizminin çarpan etkisi çok kapsamlıdır. Ülke ekonomilerine önemli katkıları vardır. Av turizmi kapsamında yapılan av organizasyonlarda; sürençi, kılavuz, rehber hizmetleri için istihdam sağlanmaktadır. Ayrıca alışveriş, yem, konaklama, ulaşım gibi değişik sektörlerde de katkıda bulunmaktadır. Önceden yapılmış araştırmalar ışığında av turizminden faydalanan paydaşları av turizminin ekonomik katısının önemini göstermiştir. Genel olarak av turizmi kapsamında elde edilen gelirlerin sınıflandırılması ve paydaşları ; Avlak İşletmeleri, Gerçek veya Tüzel Kişilikler, Av Hayvanı Üreticileri Et-Deri İşletmeleri, Yem, Yiyecek ve İçecek İşletmeleri, Ulaşım İşletmeleri, Kamu İşletmeleri Geliri Olarak, Av Silahı-Fişegi Üreticileri ve Av Bayileri, Avcılık Kıyafetleri-Ekipman Üreticileri ve Satıcıları, Genel Alışveriş İşletmeleri, Av Köpekleri Üreticileri, Av Köpeği Bakıcıları ve Otelleri, Konaklama İşletmeleri, Tahnit-Trofe Ustaları, Av Sonrası ve Tören Organizatörleri olarak yapılabilmektedir(Şafak, 2003: 136).

Bu araştırmanın kapsamında incelenen av turizmi çeşitlerini ikiye ayırarak sonuca ulaştırmaya çalışılacaktır. Birincisi uluslararası(özel) diğeri ulusal(genel) olarak inceleyeceğimiz memeliler ve kanatlılar olarak ayırım yapılmayacaktır. Av Turizminin ön çalışmasını yapılırken öncelikle alanında uzman kişilere başvurulmuştur. Alanında uzman akademisyenler, turizmde aktif ve sözü geçen ulusal bazda bilinen kişiler, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ilgili birimleri, av turizmi yapılan bölgelerin idari ve mülki amirleri ve ayrıca av turizmin içerisindeki aktif işletme sahipleri olmak üzere genel bir sınıflandırma yapılabilir.

Türkiye'deki av turizmin yanında ABD av turizminin ülke ekonomisindeki yeride incelenmiştir. İnceleme yapılırken ülkemizdeki TÜİK'in bir benzeri olan Birleşik Devletler Sayım Bürosu (U.S Cencus Bureau) tarafından sağlanan istatistikler ele alınmıştır. İki ülke arasındaki av turizminin ekonomiye katısını inceleyerek kıyas yapma olanağını bulunmuştur. Bu sayede Türkiye'de av turizminin alması gereken önemin verilmesi konusunda bir katkıda bulunmaya çalışılmıştır. Dünyadaki av turizmi ile ilgilenen ve bu konuda ileri

seviyelere ulaşmış olan ülkelerin av turizmi ile ilgi araştırmalarında literatür çalışması kapsamında incelenmiştir.

Türkiye'nin ilk uluslararası(özel) av turizmi faaliyeti, temel ihtiyaçlarının karşılaması ve siyasi olaylar nedeniyle 1970 yılların başında, Avrupa'dan gelen turistlerin yaban domuzu avlamasıyla başlamıştır. Bu dönemde normal turizm faaliyeti için gelen turistler ülkemizde herhangi bir bedel ödemeksizin avlanmıştır. 1970'li yılların sonuna doğru av turizmi Türkiye turizminde yeni bir alternatif turizm olarak görünmeye başlamıştır. 1977 yılında, yabancı avcıların seyahat acenteleri aracılığıyla ülkemize girebilmeleri, bir bedel ödeyerek avlanabilmeleri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye'de ilk av turizmi uygulaması da 1977 yılında yaban domuzu avı ile başlamıştır(Başkaya, 1999: 19-21). Aslında Türklerde avcılık tarihin derinliklerinden günümüze milli bir özelliktir. Atalarımız hayatlarının büyük bir bölümünü ava ayırarak hayatta kalabilmişlerdir. Geniş Asya bozkırları onlar için tam bir avlak olmuştur. Her türlü yabani avı gerçekleştirmişler, bunu kuşaktan kuşağa aktarmışlardır. Orta Asya bozkırlarından Anadolu'ya, Avrupa'ya bu geleneklerini daima geliştirerek taşımışlardır. Göktürklerden Selçuklulara, Osmanlılara ve Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sine kadar bu gelenek sürmüştür. Av ve avcılıkla ilgili pek çok atasözü günümüze kadar ulaşır. Türk topraklarında avcılıkla ilgili ilk yazılı düzenleme, 26 Kanunisanı 297 tarihinde (26 Ocak 1882) "Zabıta-i Seydi Berri ve Bahri Nizamnamesi" ile oluşturulmuştur(Bayat, 2009: 1-11). Bu nizamname, av hayvanlarının korunması ve avcılığın düzenlenmesi amacıyla 13 Mayıs 1937 tarihinde 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun yürürlüğe girmesine kadar resmi olarak kullanılmıştır. Halen 11 Temmuz 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu geçerlidir(Kayaöz 2014: 17-19). Bu kanuna ek yönetmelikler, düzenlemeler yıllık olarak yapılmaktadır. Temel kanunlar aynı olsa da, günün getirdiği ihtiyaçlar, her yıl yayınlanan Merkez Av Komisyonu'nun kararlarıyla belirlenmektedir. Milli Parklar Genel Müdürlüğü, yerli, yabancı avcılar ve diplomatlar için av turizmi kapsamının da ki avlanacak av hayvanlarının kotalarını her yıl düzenlemektedir(MAK, 2019).

Yabankeçisi Koruma ve Üretim Sahası'ndaki yaban keçileri, resmen ilkin 1981 de Antalya ilinde Düzler Çamı Devlet Avlağında yabancı turistlerin av turizmi için hizmetine sunulmuş ve avlatılmaya başlamıştır. Bunun akabinde 1984 yılından itibaren de yerli turist avcılar da av turizmine katılmışlardır(Başkaya ve diğerleri 2012: 5620-5628).Yıllara göre değişimler gösterse de Türkiye'de av turizmi istenilen seviyenin binde biri kadardır. Dünyadaki rakiplerinin binde bir kadar anca hayvanlar yetiştirilmektedir. Bu av hayvanları av turizmi kapsamında avlatılmaktadır. Bunun en büyük sebebi sosyal bilinç ve gerekli tecrübenin olmamasıyla beraber yeterli yaşam alanlarının olamamasıdır. Bu tarihten itibaren yerli ve yabancı turist avcılar Türkiye'de av turizmine kademeli olarak katılmaya başlamıştır. Yıldan yıla artış görülse de hala istenilen seviyeye gilememiştir. Daha kapsamlı çalışmalar ve organizasyonlarla ilerlemelere, gelişmelere açık bir turizm alanı olabilecektir.

Türkiye Av Turizminde Avcılık çeşitliliklerini iki ana başlıkta incelemek mümkündür. Bunların birincisi Uluslararası Türkiye Av Turizmi Kapsamındaki Av Hayvanları ve ikincisi Türkiye Av Turizminde Memeli Av Hayvanları ve Kanatlı Av Hayvanları Avcılığı olarak adlandırılmıştır. Bu av turizmi çeşitlerinin alt başlıkları vardır. Çalışma kapsamında toplam Türkiye ekonomisine etkisi araştırılacağından genel kapsam olarak incelenecektir. Ayrıca uluslararası av turizmi kapsamındaki av hayvanlarını tanıtarak örnek olarak içlerinden biri olan Anadolu Yaban Keçisinin bir avlanmadaki gelirinin hesaplanması gösterilecektir. Hesaplamayla beraber diğer av kapsamında avlatılan av hayvanlarının nasıl hesaplandığını görülecektir.

Türkiye'de av turizmi kapsamında av hayvanlarının yıllık olarak avlanma dönemleri, Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Av ve Yaban Hayatı Koruma Müdürlüğü'nce düzenlenmektedir. Bu düzenleme ve planlama, üreme zamanında av hayvanlarının rahatsız edilmemesi ve yavruken avlamaması esasına dayanır. Bu şekilde doğal yaşamın dengesi korunmaktadır. Ayrıca sürdürülebilirlik için av hayvanlarının popülasyonlarını artırmak önemlidir. Belirlenen tarihler haricinde avlananlara yasal işlemler uygulanır, hapis ve para cezası verilir.

Ülkemizde uluslararası ve ulusal av turizmi kapsamında avına izin verilen hayvanlar türleri aşağıdaki gibidir. Bu hayvan türleri orman ve su işlerine bağlı av ve yaban hayatı biriminin doğa koruma ekipleri tarafından devamlı gözetim halindedirler. Bunların sayımları ve ağır kış şartlarında beslenmeleri bu birim tarafından yapılmaktadır. Bu türlerin avlana bilecekleri tarihler yine bu birim tarafından belirlenmektedir. Av turizmi kapsamında avlatılacak av hayvanlarının ay olarak avlanma dönemleri Ağustos ve Nisan ayları olarak Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir(MAK, 2018)

Uluslararası (Özel) Av Turizmi Kapsamında Avına İzin Verilen Türler

1. Anadolu Yaban keçisi (Capra aegagrus aegagrus, Wild goat)
2. Melez Yaban keçisi (Hybrid ibex, Hybrid wild goat)
3. Çengelboynuzlu Dağ Keçisi (Rupicapra rupicapra asiatica, Anatolian chamois)
4. Anadolu Yaban Koyunu (Ovis gmelinii anatolica, Anatolian Mouflon)
5. Kızıl Geyik (Cervus elaphus, Mideastern Red Deer)
6. Ceylan (Gazella marica, Gazella)
7. Karaca (Capreolus capreolus, Reo deer)
8. Yaban Domuzu (Sus scrofa, Wild boar)

Örneğin, Anadolu Yaban Keçisi maliyet hesabı; Türkiye'nin dünyaca av turizmi kapsamındaki tanınmış en ünlü av hayvanıdır. Dünya avcılarının Türkiye'ye gelmelerinin asıl nedenidir. Bu av hayvanının Anadolu'ya has olması Türkiye av turizmi için büyük bir fırsat ve gelir kaynağıdır. Türkiye'de Marmara ve Ege bölgeleri hariç diğer bölgelerde, en yoğun olarak da İç Anadolu Bölgesinde yaşar. ağırlığı 40 ile 85 kg arasında değişir(MAK, 2018). Türkiye'de 2017-2018 av sezonu için avına izin verilen Anadolu Yaban Keçisi toplam 354 dür. Bu sayı, YHGS'nin geliştirilmesi ve çoğaltılması ile yıldan yıla artış göstermektedir. Yetiştirilen ve av turizmine sunulan hayvan sayısı arttıkça, ülkemizin turizm geliri de aynı oranda artış göstermektedir. Ortalama bir Anadolu Yaban Keçisinden elde edilen gelir, turist başına yaklaşık 18.000 TL'dir. Bu ücretin içine avlanma izin belgeleri, avlanma izin ücretleri, KDV, katılım payı, rehber ve diğer yardımcılarına verilenler dâhildir. Bu fiyat, standart bir Anadolu Yaban Keçisinin trofesi 100 cm kadar olanları için geçerlidir. Avcı turistler, avladıkları Anadolu Yaban Keçisinin trofesinin 100 cm üzerine çıkardıklarında, çıkan her +1 cmi için ilave 100 TL ek ücret öderler. MAK tarafından yapılan ücretlendirme şekli, aşağıda örneklendirilmiştir.

Yaban keçisinde cezalı avlama ücreti, toplam avlama ücretine, 100 cm'nin üzerindeki 15 cm'ye denk gelen +1 cm'lik trofe ücretinin çarpımı sonucunda oluşan trofe ücretinin eklenmesi sonucu bulunan değer % 50 fazlasıdır. Örnek 1: Konya Gidengelmiz Dağları YHGS 'de yabancı avcı için bedel 10500 TL avlama ücreti ve +1 cm için 100 TL trofe ücreti için cezalı avlama ücreti = 10500+(15x100)=13000; 12000 x%50=6000 ve 12000+6000= 18000 TL'dir(MAK, 2018).

MAK kuralları çerçevesinde av turizminde avına izin verilen Anadolu Yaban Keçisi 8 yaş ve üzeri erkek bireylerden oluşur. Sadece hastalıklı veya üreme yetisini kaybetmiş dişi bireylerin avlanmasına izin verilmektedir. 2018 av turizmi sezonu için 8 adet dişi bireyin avlanılmasına izin verilmiştir. Bunun dışında avlan diğer bireyler için cezai durum uygulanmaktadır. Avına izin verilmeyen bölgede veya avlanma hakkını elinde bulundurmayan kişiler tarafından da avlanması durumunda cezai işlem uygulanır.

Türkiye'ye gelen avcı turistlerin büyük çoğunluğu yaban domuzu avı organizasyonları için gelmektedir. Bunun en temel nedeni Türkiye'de bulunan yaban domuzların tamamen yabani ve dünyada büyüklükleri ile ün yapmış olmalarıdır. Yaban domuzun yanında Anadolu Yaban Keçisi de yabancı avcı turistlerin Türkiye'ye gelmelerinde etkilidir. Bunun nedeni ise Anadolu Yaban Keçisinin, isminden de anlaşıldığı gibi, Anadolu'ya has olmasıdır.

Tarım ve Orman Bakanlığı, özel avlaklar dışındaki avlakların işletilmesi amacıyla, bu avlaklarda sahası bulunan belde belediyesi ve köy tüzel kişiliklerine doğal ve yaban hayatının korunması, üretimi, bakımı ve sürdürülebilirliği için katkıda bulunmaktadır. Av organizasyonları düzenlenirken yapılan işbirliği protokolü

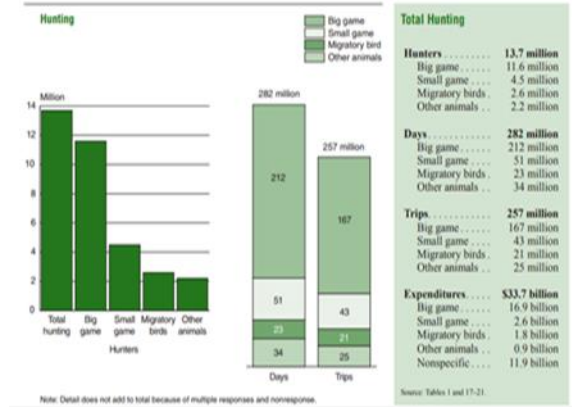
çerçevesinde, bu avlamlarda yapılan av turizmi sonucunda elde edilen avlama gelirlerinin % 20 ile % 82'si katılım payı olarak belediye ve köy tüzel kişiliklerine verilmektedir. Örnek avlamlar ise av hayvanının ihale bedelinin KDV hariç % 50'si, işbirliği protokolü çerçevesinde, belde belediyesi veya köy tüzel kişiliklerine katılım payı olarak aktarmaktadır. Böylece bölgenin kalkınmasına da yardımcı olmaktadır. DKMP Genel Müdürlüğü'nün bu kapsamda 2017-2018 av döneminde elde ettiği 3 milyon 332 bin liralık gelirin yaklaşık 1 milyon 257 bin TL'si belde belediyesi veya köy tüzel kişiliklerine aktarmıştır(Tarım ve Orman, 2019). Türkiye'de uluslararası(özel) av turizmine katılan yerli ve yabancı turistlerin toplam sayısı 2017-2018 av yılı için 1396'dır. Aynı yılda ulusal av turizmine katılan avcı turistlerin sayısı yaklaşık olarak 300 bindir(Timeturk, 2019). Bu sayı AVBİS sisteminden sisteme kayıtlı avcılar olarak belirlenmektedir(Milliparlar, 2019).

Araştırmanın kapsamında yapılan çalışmalarda uluslararası(özel) av turizmi için 2000-2001 av yılı sezonundan günümüze 2017-2018 av yılı sezonuna kadar olan istatistikler ele alınmıştır. Alınan bu istatistiklerde yıldan yıla sayılar avlatın av hayvanı ve gelen avcı turist sayısı artış gösterse de istenilen seviyede değildir. Türkiye'de uluslararası av turizmi kapsamında 2017-2018 av yılı sezonundaki toplam geliri 3 milyon 332 bin 755 Türk lirasıdır. Bununla beraber Türkiye'de yapılan genel ulusal av turizmi kapsamındaki gelirin hesaplamaları için belirli istatistikler yoktur. Bu neden dolayı ülke ekonomisindeki yeri ve getirisini hesaplamak amaçlı elde edilen veriler ile dört işlem uygulamaları yapılarak ortalama katkısı hesaplanacaktır.

Hesaplamalar yapılırken Amerika'daki yapılan hesaplama şablonu örnek alınarak ve ülkemizdeki diğer harcamalar ilave edilerek avcı turistlerin harcamaları hesaplanacaktır. Kaynak olarak ülkemizdeki TÜİK ile yaklaşık aynı işleri yapan Amerika Sayım Bürosunun istatistikleri ele alınmıştır.

Şekil 1. ABD Toplam Avcılık Harcamaları.

Şekil 2. ABD Toplam Avcı, Av Günü, Ava Gezisi ve Harcamaları.

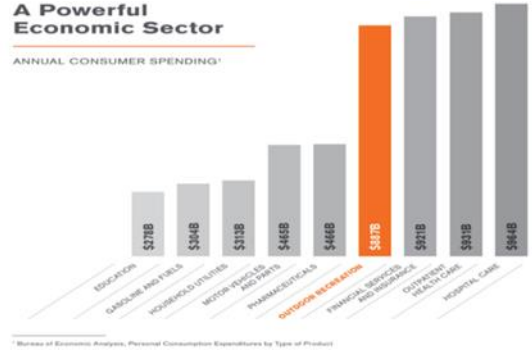
Dünyanın önemli gazetelerinden biri olan The Wall Street Journal'ın Amerika Sayım Bürosu'ndan aldığı kaynaklara baktığımızda ise Amerika'da yıllık av turizmi getirisi 34 milyar \$ dolar olduğunu görmekteyiz. Bu miktar Türkiye'nin yıllık turizm gelirinden fazladır. (The Wall Street Journal, 2019).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in 2018 yılı turizm verilerine göre; Türkiye'nin turizm geliri, 2018'de bir önceki yıla göre yüzde 12.3 artarak 29.5 milyar dolar oldu. 2018 yılı sonu itibarıyla 39.2 milyon yabancı turist ülkemizi ziyaret etmiştir. Yıldan yıla gelir ve turist sayısı artmaktadır. Ama bunu gelen turist ile turizm geliri orantılandığında, maalesef ki harcamaların düştüğünü görülmektedir. Bunun nedeni sorgulandığında ucuz turist ve dövizdeki kur dengesinden kaynaklanmaktadır(TÜİK, 2019).

Amerika'nın Sayım Bürosunun topladığı yıllık tüketici harcamaları istatistiğine göre dördüncü büyük sektör olarak 887 milyar dolarlık harcamayla dış alan faaliyetleri görülmektedir. Av turizmin yanında insanların doğa ve ilgi olaylara ne derece ilgili olduğu görülmektedir. Türkiye'nin doğal zenginleri sayesinde ülke ekonomisine katkıda bulunacak birçok dış alan aktiviteleri bulunmaktadır. Bunları en etkin şekilde turizme katılması durumunda gelirlerin artışı kolaylıkla gözlenebilecektir(Census, 2019).

Yıl	Çeyrek	Çıkış yapan ziyaretçiler			Giriş yapan vatandaşlar (Yurt içi ikametli)		
		Turizm geliri (Bin \$)	Kişi başı harcama (\$)	Kişi başı ortalama (\$)	Turizm gideri (Bin \$)	Kişi başı harcama (\$)	Kişi başı ortalama (\$)
2017	Yıllık	26 283 656	38 620 346	681	5 137 244	8 886 916	578
	I	3 369 753	4 844 761	696	855 786	1 897 554	451
	II	5 413 048	8 863 391	611	1 386 362	2 294 588	604
	III	11 391 668	16 663 265	684	1 560 756	2 514 317	621
	IV	6 109 187	8 248 929	741	1 334 340	2 180 457	612
2018	Yıllık	29 512 926	45 628 673	647	4 896 310	8 383 432	584
	I	4 425 237	6 122 182	723	1 079 008	2 070 534	521
	II	7 044 591	11 067 987	636	1 650 276	2 194 058	752
	III	11 502 665	18 786 765	612	1 209 379	2 265 796	534
	IV	6 540 434	9 651 740	678	957 647	1 853 045	517
	Ekim	3 318 226	4 791 439	693	328 383	634 078	518
	Kasım	1 794 595	2 679 420	670	302 119	592 426	510
	Aralık	1 427 614	2 180 881	655	327 145	626 541	522

Tablo 3. TÜİK 2019 Verileri.

Şekil 3. ABD Yıllık Ekonomik Harcamaları.

6. BULGULAR

Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular grafik ve tablolar halinde bu bölümde verilmiştir. Araştırma sonucunda işlenmesinden sonra elde edilen verilerin dört işleme tabi tutularak ekonomik getiriler rakamsal olarak ortaya çıkacaktır.

	n	%
Marmara Bölgesi	585	25,8
Karadeniz Bölgesi	275	12,1
Ege Bölgesi	327	14,4
İç Anadolu Bölgesi	609	26,9
Akdeniz Bölgesi	186	8,2
Doğu Anadolu Bölgesi	179	7,9
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	105	4,6
Total	2266	100,0

Tablo 4. Av Turizmüne Katılan Avcıların Yaşadıkları Şehirler.

Tablo 4'te katılımcıların Türkiye'nin hangi şehirlerinden katıldığı gösterilmiştir. Şehirler tek tek işlenmek yerine kozmopolitliği bölgesel olarak toplanarak veriler belirtilmiştir. Yapılan araştırmaya göre katılımcıların %25,8'i 585 kişi Marmara bölgesinden, % 12,1'i 275 kişi Karadeniz bölgesinden, %14,4'ü 327 kişi Ege Bölgesinden, %26,9'u 609 kişi İç Anadolu bölgesinden, %8,2'i 186 kişi Akdeniz bölgesinden, %7,9'u 179 kişi Doğu Anadolu bölgesinden, %4,6'sı 105 kişi Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılmıştır. Bölgesel olarak katılımın fazla olmasının temel nedeni avcılık belgesine sahip olanların ağırlığın özellikle bu bölgelerden olmasından kaynaklanmaktadır.

	n	%
1-49 adet	218	9,6
50-99 adet	299	13,2
100-249 adet	767	33,8
250- 499 adet	450	19,9
500-749 adet	284	12,5
750 adet ve üzeri	248	10,9
Total	2266	100,0

Tablo 5. Bir Av Sezonunda Kaç Gün Av Turizmine Katılımı.

Tablo 5’te katılımcıların ortalama olarak bir sezonda kaç gün av turizmine katıldıkları verilmiştir. Buna göre ortalama olarak katılımcıların 60 gün av turizmine katıldıkları görülmektedir. Hesaplama yapılırken ortalama av günü sayısı olarak 60 gün kullanılacaktır.

	n	%
1-29 Gün	891	39,3
30-59 Gün	736	32,5
60-89 Gün	397	17,5
90-119 Gün	174	7,7
120 Gün ve üzeri	68	3,0
Total	2266	100,0

Tablo 6. Bir Av Sezonunda Kaç Adet Fişek Kullanımı.

Tablo 6’da katılımcıların ortalama olarak bir av sezonunda kaç adet fişek harcadıkları gösterilmiştir. Buna göre ortalama olarak katılımcıların 500 adete kadar sezonluk fişek harcaması yaptıkları görülmektedir. Hesaplama yapılırken 500 adet yani 20 kutu fişek harcaması olarak hesaplanacaktır.

	N	%
1-499TL	260	11,5
500-999TL	406	17,9
1000-1999TL	486	21,4
2000-3999TL	353	15,6
4000-6999TL	150	6,6
7000TL ve üzeri	46	2,0
Hiç Harcama Yapmıyorum Köpeğim yok	565	24,8
Total	2266	100,0

Tablo 7. Bir Av Sezonunda Av Köpeği Harcamaları.

Tablo 7’de katılımcıların %20’nin köpeğinin olmadığı görülmektedir. Av köpeği olan ve av köpeği yetiştiren katılımcılar %80’lik dilimi oluşturmaktadır. Buna göre ortalama olarak katılımcıların 2000TL’ye kadar sezonluk av köpeği için harcama yaptıkları görülmektedir. Hesaplama yapılırken 2000TL sezonluk av köpeği harcaması olarak hesaplanacaktır.

	n	%
1-499TL	424	18,7
500-999TL	732	32,3
1000-1999TL	629	27,8
2000-3999TL	320	14,1
4000-6999TL	117	5,2
7000TL ve üzeri	44	1,9
Total	2266	100,0

Tablo 8. Bir Av Sezonunda Av Tüfeği Harcamaları.

Tablo 8’de katılımcıların %75’inden fazlası 2000TL’den aşağı av tüfeği ve malzemesi harcaması yaptığı görülmektedir. Buna göre ortalama olarak katılımcıların 2000TL’ye kadar sezonluk av tüfeği ve malzemesi için harcama yaptıkları görülmektedir. Hesaplama yapılırken 2000TL sezonluk av tüfeği ve malzemeleri harcaması olarak hesaplanacaktır.

	n	%
1-49TL	273	12,0
50-99TL	666	29,4
100-199TL	781	34,5
200-399TL	334	14,7
400-699TL	140	6,2
700TL ve üzeri	72	3,2
Total	2266	100,0

Tablo 9. Bir Av Gününde Ulaşım Harcamaları.

Tablo 9’da katılımcıların ortalama olarak bir av gününde ne kadar av turizminde ulaşım harcaması yaptıkları gösterilmiştir. Buna göre ortalama olarak katılımcıların 200TL kadar günlük ulaşım harcaması yaptıkları görülmektedir. Hesaplama yapılırken 200TL ulaşım harcaması olarak hesaplanacaktır.

	n	%
1-49TL	273	12,0
50-99TL	666	29,4
100-199TL	781	34,5
200-399TL	334	14,7
400-699TL	140	6,2
700TL ve üzeri	72	3,2
Total	2266	100,0

Tablo 10. Bir Av Gününde Konaklama Harcamaları.

Tablo 10’da katılımcıların bir av gününde ortalama olarak 200TL’ye kadar konaklama harcaması yaptıkları görülmektedir. Bu harcamayı genellikle iki günlük konaklama yaptıkları av turizmleri faaliyetlerinde yapmaktadırlar. Günü birlik gittikleri av turizmi faaliyetlerinde her hangi bir konaklama harcaması yapmamaktadırlar. En az iki günlük yapılan av turizmi faaliyetleri göz önüne alınacaktır. Hesaplama yapılırken bir av gününde ortalama konaklama harcaması 200TL olarak hesaplanacaktır.

	n	%
1-49TL	491	21,7
50-99TL	808	35,7
100-199TL	653	28,8
200-399TL	204	9,0
400-699TL	66	2,9
700TL ve üzeri	44	1,9
Total	2266	100,0

Tablo 11. Bir Av Gününde Yeme-İçme Harcamaları.

Tablo 11’de katılımcıların ortalama olarak bir av gününde ne kadar yeme-içme harcaması görülmektedir. Buna göre ortalama olarak katılımcıların %50’sinden fazlası 100TL’ye kadar bir av gününde yeme-içme harcaması yaptıkları görülmektedir. Hesaplama yapılırken bir av gününde ortalama yeme-içme harcaması 100TL olarak hesaplanacaktır.

Araştırma kapsamında SPSS programına girilen verilerin tamamı av turizminin ülke ekonomisine etkilerini hesaplanırken kullanılmıştır. Böylelikle elde edilen verilerin ışığında yüzdeler ortaya çıkartılmıştır.

Türkiye ekonomisine katkıda bulunduğu yüzdeler miktarın hesaplamasını ayrıntılı olarak yaptıktan sonra toplam olarak verilecektir. Yıllara göre vergi dilimlerinin artması göz önünde bulundurularak güncel olan 2019 yılı harçlar ve diğer giderler Amerikan Doları kurundan hesaplanarak uygulanacaktır. Güncel kur bedeli 1 Amerikan doları 5.50 Türk Lirasıdır. Bu işlemler yaparken kullanılacak veriler;

- 1- Avbis sistemine kayıtlı avcı sayısı (300000 kişi)
- 2- Yıllık av sezonu ortalama kişi başı av turizmine katılan gün sayısı (60 gün)
- 3- Av pulu bedeli (150 TL: Yaklaşık 27 Dolar)
- 4- Yıllık avlanma harcı (250 TL : 45 Dolar)
- 5- Av başına tüketilen fişek miktarı (55 TL: 10 Dolar kutu bedeli)
- 6- Ortalama kişi başı av başına seyahat ve ulaşım (gidiş-geliş) harcaması (200 TL : 36 Dolar asgari)
- 7- Ortalama kişi başı av başına konaklama harcaması (200 TL: 36 Dolar)
- 8- Ortalama kişi başı av başına yeme-içme harcaması (100 TL : 18 Dolar)
- 9- Ortalama kişi başı sezonluk av tüfeği ve malzemesi için yaptıkları harcama(2000 TL : 364 Dolar)
- 10- Ortalama kişi başı bir sezonluk av köpeği için yaptıkları harcama(1000 TL : 182 Dolar)

Kullanacağımız donelerle hesaplama aşağıdaki olacaktır. Böylelikle bir av sezonunda ulusal av turizmi içerisinde harcadıkları miktarlar ortaya çıkacaktır.

- 1 - Av pulu bedeli 27 \$+ Yıllık avlanma harcı 45\$* Avbis sistemine kayıtlı avcı sayısı 300000 kişi =21 milyon 600 bin \$(Amerikan Doları)
- 2 - Av başına tüketilen bir kutu fişek 10\$ + Ortalama kişi başı av başına seyahat ve ulaşım bedeli 36\$+ Ortalama kişi başı av başına konaklama bedeli 36\$+ Ortalama kişi başı av başına yeme-içme harcaması 18\$* Yıllık av sezonu ortalama kişi başı av gidiş 60 gün* Avbis sistemine kayıtlı avcı sayısı 300000 kişi = 1 milyar 800 milyon \$(Amerikan Doları)
- 3 - Ortalama kişi başı sezonluk av tüfeği ve malzemesi için yaptıkları harcama 364\$+Ortalama kişi başı bir sezonluk av köpeği için yaptıkları harcama 182\$* Avbis sistemine kayıtlı avcı sayısı 300000 kişi=163 milyon 800 bin \$(Amerikan Doları)
- 4 – Toplam 21 600 000 \$ + 1 800 000 000 \$ + 163 800 000 \$ = 1 985 400 000 \$ olarak toplam ulusal av turizmi gelirini hesaplayabiliriz.
- 5 – Genel toplam olarak ulusal ve uluslararası gelir hesaplandığında yaklaşık olarak 1 milyar 985 milyon 400 bin \$(Amerikan Doları) olarak ekonomiye katkısı görülmektedir.

Bununla beraber yükselen trend olan av turizmi Türkiye’de bir av sezonunda yıllık ekonomik getirisi yaklaşık 2 milyar \$ Amerikan Doları olarak hesaplanmaktadır. Bu miktar Türkiye’nin 2018 yılı turizm geliri olan 30 milyar \$ ‘ın yüzde % 7 si kadardır. Bu denli önemli bir turizm çeşitliliğinin üzerine daha çok eğilip ve gelirlerini artırmak yönünde çalışmalarda bulunmak gerekmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de av turizmin ekonomiye katkısı ile ilgi kaynak neredeyse yok denecek kadar azdır. Sadece av turizmin ne olduğu ve ne şekilde yapıldığına ait bazı kaynaklar vardır. Bundan dolayı çalışmanın daha doğru olması bakımından uluslararası düzeyde yapılmış akademik çalışmalar ile karşılaştırma yapılmıştır.

Türkiye’de av turizminin yürütülmesi Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar (DKMP) Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Av turizmi kapsamında bu organizasyon her yıl sistematik olarak düzenlenmektedir. Bu oran yıldan yıla artmasına rağmen dünya piyasasından çok geridedir. Ülkemiz, avlanmasına izin verilen av hayvanı yetiştiriciliğinin de çok geridedir. Araştırmanın bulgular bölümünde genel av turizmine katılan avcı turistlerin Türkiye’nin turizm gelirlerindeki yüzdeliği **2 Milyar Dolar ile %7’dir**. Av faaliyetlerinin turizme entegre edilmesi ve av turizminin canlandırılması ekonomik olarak ihmal edilmeyecek kadar önemli bir geliri turizm gelirlerine dahil etmiş olacaktır. Elde edilen gelirlerin bir kısmının av yaban hayatındaki hayvanların yetiştirilmesine, av hayvanlarının korunmasına, Türkiye şartlarında yaşayabilecek farklı av hayvanlarının yetiştirilmesine, avlakların korunmasına, av ve yaban hayatı ile ilgi araştırmalara, avcılığı yani av turizminin doğru şekilde anlatılması ve genel av turizmine katılan avcı turistlere daha iyi hizmet vermek için kullanılması durumunda toplumda olum yönde maddi ve manevi etkide bulunulacaktır.

Örneğin ABD’de avcılık sistemi Türkiye’dekinden çok farklı şekilde yürütülmektedir. Ülkemizde avlaklar ve av alanları devlete aittir. ABD’de ise şahıslara aittir. ABD’de av turizmi organizasyonu yapmak isteyen yerli ve yabancı turistler, bölgenin sahiplerinden ve bölgede yaşayan çiftçi ailelerden, o bölgeyi sezonluk veya günlük kiralamak kaydıyla, o sezon veya kiralandıkları sürece avlanma hakkını belli bir ücret karşılığı bir sözleşmeyle almaktadır. Antlaşma koşulları bölgelere göre farklılık gösterebilmektedir. Avcılar, bu bölgedeki hayvanların korunması beslenmesi ve çevreye zarar vermemesi konusunda sorumludurlar. Bundan dolayı, her avcı grubu kendi avlayacağı hayvanların üremesine ve yetişmesine çok dikkat etmektedir. Popülasyonun korunması mikro anlamada olduğu için daha dikkatli ve düzenli olmaktadır. Bu şekilde Amerikalı avcılar sürdürülebilir avcılık için kendi otokontrollerini yapmaktadır. Bu yapılan otokontroller sayesinde üreme ve yetiştirme düzenli ve sistematik olarak yapılmaktadır. Yapılan sistemin düzgün işlemesi sayesinde de av hayvanı popülasyonu istenilen seviyede olmaktadır. ABD’de 2017 yılı av turizmi geliri 34 milyar \$’dır (Wall Street Journal, 2018). Av turizmi geliri Türkiye’nin 2018 yılındaki toplam turizm gelirinden fazladır. 34 milyar \$’lık ulaşmak isteniyorsa av turizminin iyi tanıtılması ve bunun yanında bilinçli avcılığı destekleyerek av turizmine katılan avcı turistlerin otokontrollerini en iyi şekilde oluşturmaları için destek olunmalıdır.

Özellikle vergi yaptırımlar konusunda örnek aldığımız Amerika’daki sistemler uygulanarak gelirlerin eşit şekilde tüm av turizmi ile ilgilenenlere dağıtılması sağlanabilir. Bu bölge halkına gelir olarak olduğu gibi avcı turistlere yani avcılara yüksek popülasyonda av hayvanı görme ve avlama fırsatı bulmaları olacaktır.

Bunun yanında av turizmiyle ilgili kurumların avcılıkla aktif uğraşan kalifiye kişilere çalışmalarda yer vermeleri gerekmektedir. Direk olarak kararlar alınırken görüşlerine başvurmak amaçlı toplantılara davet edilmelidirler. Avlanma ücretlerini dünya standartlarına göre belirleyerek daha seviyeli bir gelir elde edilebilir.

Genel av turizmi ile ilgilenen avcı turistler için şartları kolaylaştırarak ekonomideki yerleri daha da artırılacaktır. Özel av turizmi için gelen avcı turistler için daha farklı lüks hizmetler sunarak ve daha yüksek miktarda fiyatlarla memnuniyet dereceleri artırarak onların lüks turizm olgusunu tamamen hissetmeleri sağlanabilir.

Av turizminin kitle turizminden elde edilen gelire ek olarak turizm gelirlerini artıracakları görülmektedir. Bununla birlikte av turizminin sahil şeridinde yoğunlaşmış olan turizmi iç bölgelere de yayma etkisi bulunmaktadır. Böylece, iç bölgelerde de turizm sektörü canlandırılabilir ve gelir dağılımındaki bölgeler arası adaletsizliğin ortadan kalkmasına katkıda bulunmuş olur. Bu olgu için çalıştaylar düzenlenebilir. Ayrıca sosyal, görsel, yazılı ve işitsel medya ile katkılarını anlatmalıdırlar. Doğru bir şekilde anlatılmasıyla haksız tepkilerin önüne geçilebilir. Hatta faydalarını ön plana çıkartarak özellikle av turizmi yapılan bölgedeki halkın katısının önemi vurgulanarak onların bu katkıdan dolayı veya doğrudan faydalanacağını gösterilmelidir.

Son olarak bu çalışmalar yapıldığında Türkiye uluslararası ve ulusal av turizmi dünyadaki diğer ülkeler gibi yeterli gelirleri elde ederek ülke ekonomisine katkısı artacaktır.

KAYNAKÇA

- Başkaya, Ş., Başkaya, E., Arpacık, A. (2012). Relationship Between Forest Protection and Hunting Tourism in Turkey. *African Journal of Agricultural Research*. 7(4): 5620-5628.
- Başkaya, Ş. (1999). Av Turizmi. *Orman ve Av*. 1(1): 19-21.
- Başkaya, Ş. (1999). Çengel Boynuzlu Dağ Keçisi (*Rupicapra rupicapra l.*)'nin Boynuz Yapısı ve Boynuzlarından Yaş Tespiti. *Orman ve Av*. 75(6): 19-23.
- Başkaya, Ş. (1998). Ülkemizin Av ve Yaban Hayatı Çalışmalarındaki Durumu. *Orman Mühendisliği Dergisi*. 35(1-2): 9-11.
- Başkaya, Ş. (1998). Türkiye'nin Av ve Yaban Hayatı Kapasitesi. *Av Tutkusu*. 9: 12-13.
- Başkaya, Ş. (1997). Ülkemizdeki Av ve Yaban Hayatı Çalışmalarına Genel Bir Bakış. *Orman ve Av*. 3(3): 5-7.
- Bayat, F. (2009). Türk Kültüründe Av; Sosyo-Ekonomik Bağlı Avdan Bozkır Eğlence Avlarına Geçiş. *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*. 1: 11.
- Demirsoy, A. (1982) Türkiye Faunası. Ankara, TÜBİTAK Yayınları.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar (2019). *2018-2019 Av Yılı (1 Nisan 2018-31 Mart 2019) Av Turizmi Uygulama Talimatı*. Retrieved from [http://www.milliparklar.gov.tr/duyurular/2018/04/12/2018-2019-av-yili-\(1-nisan-2018-31-mart-2019\)-av-turizmi-uygulama-talimati](http://www.milliparklar.gov.tr/duyurular/2018/04/12/2018-2019-av-yili-(1-nisan-2018-31-mart-2019)-av-turizmi-uygulama-talimati)
- Erdoğan, S. ve Yazıcıoğlu, Y. (2004). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara, 9. Baskı. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayaöz, E Bağcı, A., Baycın, A., Coğar, A., Kabakçı, B., Deveci, İ., Beşkardeş, V., Vaassen, E., Gülçur, H.C., Yey, İ., Arıhan, O., Borovalı, Ö., Kırıkçı, K., Uzuntaş, R., Akbaş, S.N., Arpacık, M., Uyanık, M. (2014). Sürdürülebilir Avcılık Temel Eğitim Kitabı. Ankara, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Kozak, M. A., Bahçe, S. (2009). Özel İlgi Turizmi. Ankara, Detay Yayıncılık.
- Outdoor Industry Association (2019). *The Outdoor Recreation Economy*. Retrieved from https://outdoorindustry.org/wp-content/uploads/2017/04/OIA_RecEconomy_FINAL_Single.pdf
- Özer, O. (2015). Av turizmi ve görsel medya: Yaban TV'nin Türkiye'deki Yerli Turist Avcıların Tutumlarına Yönelik Etkileri. İzmir, Yüksek Lisans Tezi.
- Şafak, İ. (2003). Türkiye'deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi. A(2): 133-148.
- Tarım ve Orman Bakanlığı 9.bölge Müdürlüğü (2019). *Avcılık Belgesi İçin Gerekli Belgeler*. Retrieved from <http://bolge9.ormansu.gov.tr/9bolge/anasayfa/avcilikbelgesi.aspx?sflang=tr>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2019). *Av Turizmi*. Retrieved from <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-9874/av-turizmi.html>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2019). *Turizm İstatistikleri*. Retrieved from <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>
- Timetürk (2019). *Avcılar İçin Avbis Çağrı Merkezi Oluşturuldu*. Retrieved from <https://www.timeturk.com/avcilar-icin-avbis-cagri-merkezi-olusturuldu/haber-673041>

- The Wall Street Journal (2019). *How Big Is the Hunting Economy?* Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/how-big-is-the-hunting-economy-1476320189>
- Ulusoy H. (2015). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Köyceğiz Meslek Yüksekokulu Ormancılık Bölümü, Muğla Av Turizminin Kırsal Turizm Açısından Kırsal Kalkınma Üzerindeki Etkisinin İrdelenmesi Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi. 8(2): 74-80.
- U.S. Census Bureau (2019). *2011 National Survey of Fishing, Hunting, and Wildlife Associated Recreation*. Retrieved from <https://www2.census.gov/programs-surveys/fhwar/publications/2011/fhw11-nat.pdf?#>
- U.S. Fish and Wildlife Service (2019). *Hunting Refuge Opportunities for All Hunters*. Retrieved from <https://www.fws.gov/refuges/hunting/refuge-opportunities-for-all-hunters/>
- Vikipedi (2019). *Türkiye faunası*. Retrieved from https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_faunası
- Yüncü, D.K. ve Kozak, N. (2010). Türk Akademisyenlerin Kongre Tercihleri Üzerine Bir Araştırma Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 21(1): 109-120.